

VELKOMMEN TIL GRAVHØJSPORET VED KLOKKERHOLM

Gravhøjsporet har sit udgangspunkt ved Klokkerholm Møllesø, og turen fører forbi ikke mindre end 11 gravhøje af forskellig beskaffenhed. Tag en spadseretur, og lær mere om fortidens gravhøje.

OLDTIDENS GRAVHØJE

Johs. Brøndsted, rigsantikvar og forfatter til "Danmarks Oldtid" (1939), opgør i 1930'erne antallet af gravhøje i Danmark til at være omkring 70.000. Mange af højene er siden hen blevet ødelagt ved markarbejde og anlægsarbejder. Størsteparten af Danmarks tilbageværende gravhøje er i dag frede-de.

Stenalderen (4000 -1700 f.Kr.)

I den tidlige del af bondestenalderen bestod gravhøjene af stenbyggede kamre, dyssekamre, hvoromkring der blev opkastet en jordhøj.

Bronzealderen (1700 – 500 f.Kr.)

De fleste danske gravhøje stammer fra bronzealderen. De er ofte placeret på markante og højtbeliggende steder i landskabet og ofte i klynger. Det passer godt på højene ved Kvindbjerghøje. De døde blev begravet i egekister med en stor tørvebygget høj over. I slutningen af bronzealderen kom urnebegravelserne. Urnerne blev nedsat i eksisterende høje.

Jernalderen (500 f.Kr. – 1050 e.Kr.)

I den tidligste del af jernalderen brugtes stadig urnebegravelser, men urnerne blev nedsat i en lille høj. Ved slutningen af yngre jernalder og overgangen til vikingetiden genopstod de store høje. Sydhøjen i Jelling (færdigbygget o. 975 e.Kr.) er sandsynligvis den yngste kendte høj i Danmark.

OM RUTENS GRAVHØJE

Dateringen af rutens gravhøje er noget usikker. Mellem 50.000 f. Kr. og 1050 e. Kr. – altså hele oldtiden og vikingetiden. De otte høje, Kvindbjerghøje (d til k) må højst sandsynligt være fra bronzealderen. De tre andre høje på ruten (a, b og c) er straks sværere at tidsbestemme. Der har været spekuleret på, om så mange rimeligt store høje

som på Kvindbjerghøje er tegn på, at der har været en oldtidsbeboelse på stedet.

Gravhøjene på ruten er angivet med bogstaver (a-k) i for-tegnelsen under det pågældende bogstav er der følgende oplysninger:

- Navnet på gravhøjen, som ofte går igen ved flere høje. Ofte navnet på den gård, hvis jord højen ligger på ("Kjærsgaard"), eller hvis der er et autoriseret stednavn ("Kvindbjerghøje").
- Evt. andre oplysninger med tilknytning til gravhøjen (med angivelse af hvornår oplysningerne er indsamlet).

Ruten er 4,4 km lang og afmærket med pile.

- 1** P-pladsen ved Klokkerholm Møllesø. Her starter ruten ved krydset Møllebrovej/Allerupvej. Følg Møllebrovej, indtil stien drejer til højre ind på et hjulspor.

- 2** Her ligger på venstre hånd den første gravhøj

- A** Kjærsgaard. Beskadiget af tysk militær under anden verdenskrig, men restaureret (1950).

- 3** Næste gravhøj ligger nogle hundrede meter fremme: Her er en lille stigning på stiens niveau. Mod nord tegner den Jyske Ås sig med bakkede skovområder.

- B** Kjærsgaard. Overfladen afgravet mod nord, atter tilgroet (1939). Beskadiget af tysk militær, men senere restaureret (1950).

Se efter den gule folderkasse – her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med gule trekanter på pæle

- 4** Følg stien til Kvindbjergvej og følg vejen til højre. På denne rute passerer næste gravhøj.

- C** Kjærsgaard. Randsten fjernet; én, som er ret stor, er bevaret (1907).

- 5** Efter nogle hundrede meter drejes til højre ad et hjulspor. Mod syd anes samlingen af gravhøje – Kvindbjerghøje.

- 6** Her ligger på den nordvestlige side af Allerupvej en samling af 6 gravhøje. På højene er der en smuk udsigt til Klokkerholm og mod nord den Jyske Ås.

- D** Kvindbjerghøje. En bronzealder-rundhøj indeholdende en stenbygget grav dateret til 3.950-501 f.Kr. En dyb kløft viser betydelig afgravning. En tragisk beretning fra 1873/74 fortæller om, hvordan to mænd og en 8-årig dreng begyndte at grave, besat af drømme men om at finde en skat. Da den ene af mændene

